

Rigsdagstidende.

1852. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 216.

Tredie Session.

63de Møde.

Fredagen den 23de Januar.

(Fortf.)

Ordføreren (fortsat): Nu skal jeg ingenlunde med min gode Villie lade mig gribe i at strides om blotte Navne, og jeg skal derfor Intet have imod, at man siger, at det er Godseieren, der eier Fæstegodset. Men, vil den ærede Rigsdagsmand ikke lade sig nøie med det blotte Navn, men vil han fordre sammes rette Conseqventser, saa maa han fordre, at der i alle de Egne, hvor der kun boe Godseiere og Fæstebønder, der maatte Godseieren, der eiede hele Sognet, være det hele Sogneforstanderskab, eller reittere, der kunde ikke være Tale om kommunale Indretninger, da Fæstebønderne jo maatte betragtes som Eyende og Godseieren som Huusbonde, der naturligvis kunde ordne sine huuslige Anliggender, som han vilde, uden at Staten kunde indføre nogen communal Indretning imellem hans Huusfolk. Men Saadant er aldrig blevet paastaet, end lige anerkjendt. I alle vore bestaaende Communalforhold, baade med Hensyn til de gamle Stænderinstitutioner som med Hensyn til Sogneforstanderskaberne og Amtsraadene, er det jo netop Fæstebønderne, der ere erklærede baade for Valgere og for valgbare paa Grund af deres Fæstebesiddelser. Det er derfor Fæstebønderne, som repræsenterer Fæstegodset, og ikke Hovedgaardseierne, som nærmest kun repræsenterer Hovedgaardstænnen i disse Forhold, naar man ikke vil antage, at hele Fæstegodset repræsenteres 2 Gange, een Gang af Fæstebønderne og een Gang af Hovedgaardseierne (Hør!). Der er dernæst en Omstændighed, der vel fortjener at tages i nøieste Betragtning. Grunden, hvorfor man vil have Grundbestidelsen repræsenteret, er netop den, at

det findes billigt og rimeligt, at de, der væsentligt have at svare Skatten, ogsaa maa være med at votere Skatten, og med at afgjøre, hvortil Statterne skulle bruges. Men nu er det, som bekjendt, ikke Sædegaardseierne, men Fæstebønderne, som svare alle de Statter, der gaae til Amtsrepartitionsskatten, og over hvilke Amtsraadet som saadant disponerer, og det er altsaa med Hensyn til alt Fæstegodset netop Fæstebønderne, som i denne Henseende have oekonomiske Interesser for alt det Hartkorns Vedkommende, som er i Fæstebesiddelse (Hør!). Jeg troer altsaa, at denne Henviisning til det store Hartkornstallet Intet beviser; jeg troer, at, da det desuden er Personer, man skal vælge, ikke Tønder, saa er det ogsaa en meget vigtig Betragtning, at der bliver et for indskrænket Antal af Valgbare, og at det saaledes er med en meget stor Berettigelse, at man har gjort opmærksom paa, at Tallet 12 er langt mindre vilkaarligt, langt mindre et „Experiment med Anomalier“, langt mindre Noget, der er støttet paa urigtige og desuden factiff nu ialtsald meget tvivlsomme Forudsætninger, end Tallet 20, og at Tallet 12 vil give en anstændig Tilvært til de Valgbare, uden i mindste Maade at svække det, der er det egentlige Mæle, nemlig at skaffe den større Formuenhed, den større Grundbesiddelse en passende forlods Indflydelse paa Afgjørelsen af de oekonomiske Anliggender, og navnlig den Stattebevillingsret og Dispositionsret over Afgifterne, som henligger under Amtsraadene. Jeg skal imidlertid gjentage, at jeg anseer det for meget lidet vigtigt, hvor man sætter Valgbarheds-census, naar man kun ikke skaber en ny Valgcerensus, kun ikke kalder en ny Valgcercorporation tillive (Hør!) som man senere vil have meget ondt ved at blive af med, og som det